

‘Ik heb nog nooit zoveel liefde ervaren als na de dood van Mees’



Alice van Essen

Mees, zoon van natuurconsultant Arjan Berkhuisen, verongelukt op een mistige avond op Terschelling. Drie jaar later ontwikkelen Arjan en zijn vrouw een ‘rouwpad’ op het eiland.



Arjan Berkhuisen: ‘Als ik het verdriet toelaat, laat ik ook de liefde voor Mees toe. Dat heb ik moeten leren.’ Foto: Mark Horn voor het FD

Op zondag 1 maart 2021 ligt Terschelling verzonken in een dikke mist. Als zijn zoon Mees van 16 rond zeven uur 's avonds nog niet thuis is, voelt Arjan Berkhuisen, dan sinds kort zelfstandig natuurconsultant, niet direct ongerustheid. De tafel is gedekt, er staan vier borden klaar. Mees brengt nog even een vriend weg die de boot naar Harlingen neemt. Hij is wel vaker laat.

Maar als Mees zijn telefoon niet opneemt, slaat de onrust toe bij zijn moeder Anemoon Elzinga. Ze heeft er geen goed gevoel over. Ook Berkhuisen probeert Mees te bereiken. Als kort daarop de ambulancebroeder belt — een bekende, want op het eiland ken je elkaar al snel — zegt Elzinga: het is Mees. 'De toon waarop ze dat zei ... ik wist meteen: Dit is niet goed.'

Onderweg naar huis is Mees door een automobilist van zijn fiets gereden. De klap was hard, hij wordt direct naar het ziekenhuis in Groningen gebracht. Op de boot en later in de taxi daarnaartoe spreekt Berkhuisen in gedachten zijn zoon toe: Kom op, Mees, zet 'm op. 'Ik had nog hoop

In het ziekenhuis constateren artsen dat Mees hersendood is. Berkhuisen, Elzinga en hun dertienjarige dochter blijven de hele nacht bij de jongen, draaien muziek. 'Voor zijn zestiende verjaardag hadden we familie en vrienden gevraagd om een afspeellijst voor Mees te maken, deze liedjes klonken nu door de ziekenhuiskamer.'

Terwijl Berkhuisen de monitor angstvallig in de gaten houdt — 'Ik dacht: misschien komt hij toch nog terug' — voelt Elzinga dat hun zoon er al niet meer is. Ga maar, ga maar, zegt ze tegen hem. De volgende ochtend wordt Mees van de beademing gehaald.

'Inmiddels weet ik dat een emotie — verdriet, angst, boosheid, blijheid — maar zo'n negentig seconden duurt'

Arjan Berkhuisen, natuurconsultant

Tijdens Mees' afscheid staan er langs de gehele route, van zijn huis tot het strandpaviljoen waar de ceremonie plaatsvindt, mensen. 'Familie, vrienden, maar vooral eilanders. Ik heb nog nooit zoveel liefde, saamhorigheid en verbondenheid gevoeld. We voelden ons gedragen.' Ze ontvangen wel duizend kaarten en brieven. 'Mees blijkt veel mensen geraakt te hebben. Hij was sociaal, legde klasgenoten lastige stof uit, bood mensen vaak hulp aan.'

Niet lang voor zijn dood werkte Mees mee aan een documentaire over de liefde. Daarin zegt hij: liefde betekent vertrouwen, geluk, je tegelijkertijd gebonden en vrij voelen, en er voor elkaar zijn. 'Een dag voor zijn uitvaart zagen we deze documentaire, dat vond ik een groot cadeau. Man, zulke wijze woorden voor een jongen van zijn leeftijd. Tegelijkertijd deed het zo ongelooflijk veel pijn.'

Berkhuisen, oud-directeur van de Waddenvereniging, dwingt zichzelf het beest in de bek te kijken, zoals hij dat noemt. 'Ik wil elk gevoel doorvoelen. Want als ik het verdriet toelaat, laat ik ook de liefde voor Mees toe. Dat heb ik moeten leren. Voorheen was ik best rationeel. Als het moeilijk werd, ging ik snel een kopje koffie zetten. Inmiddels weet ik dat een emotie — verdriet, angst, boosheid, blijheid — maar zo'n negentig seconden duurt.'

Soms is de pijn echter zo heftig, zo overweldigend dat Berkhuisen (54) letterlijk naar adem snakt. Buiten, in de duinen achter hun huis, brult hij het dan uit. 'Hier kan ik me helemaal laten gaan. Soms zoom ik uit en zie ik mezelf daar staan huilen en schreeuwen, maar het mooie is dat de natuur niet oordeelt.'

Tijd voor de huilkuil

Geregeld keert hij terug naar een bepaalde plek in de duinen die zijn vrouw en dochter de 'huilkuil' zijn gaan noemen. 'Als ik het te druk heb gehad, als ik te lang te weinig aandacht aan mijn rouw heb besteed, dan voel ik de spanning in mijn lijf. Mijn nek wordt stijver, ik ga krommer lopen. Dan weet ik dat het tijd is voor de huilkuil. Het is de plek voor mijn verdriet.'

Ook in beweging komen helpt, merken Berkhuisen en Elzinga. Al wandelend ontstaat er letterlijk ruimte. Ruimte om te zien wat er, naast hun verdriet, ook nog is. Zoals insecten. Vogels. Die twee appeltjes die in oktober nog aan een boom hingen. Ineens weer de behoefte om de armen te spreiden als na het beklimmen van een duin de zee in zicht komt. Soms lijkt de natuur zelfs iets over te nemen. 'Anemoon had het een poos heel zwaar. Toen ze tijdens een wandeling op zacht mos ging zitten, voelde ze het verdriet van zich afstromen.'

Buiten verandert alles continu, zien ze. 'Bloemen en planten komen op en sterven. Dieren worden geboren en gaan dood, net als wijzelf. Ook wij zijn onderdeel van dit proces dat alsmaar doorgaat, we zijn slechts passanten, we komen en gaan. Maar iedereen die heeft geleefd, of het nu één jaar, zestien jaar of tachtig jaar is, heeft een effect gehad op zijn omgeving. Dat vind ik een troostrijke gedachte. Het is fijn om je onderdeel te voelen van een groter geheel.'

Wandelroute voor troost

De behoefte om langer te wandelen dan af en toe een uurtje groeit. 'Het liefst een voettocht naar Santiago de Compostella, langs oude bomen die ons de diepte van de tijd doen voelen.' Maar hun schoolgaande dochter en het werk houden hen tegen. Het idee ontstaat om een eigen pelgrimstocht, gericht op rouw, te ontwikkelen. 'Waar anders dan op Terschelling; een zandplaat die voortdurend verandert en waar eb en vloed komen en gaan.'

In samenwerking met eilanders, rouwexperts, een schrijver, kunstenaars en diverse fondsen, waaronder het Waddenfonds ontstaat de Walk of Grief. Die vijfdaagse wandelroute van vijfenzeventig kilometer wordt op 1 maart 2025 gelanceerd. 'We hopen dat dit pad troost biedt aan iedereen die rouwt om wat hij liefheeft, een dierbare, zijn gezondheid, een verbroken relatie, het klimaat, de aarde.'

Rouwen is bij tijden zwaar, rauw en donker. Toch draagt het heel diep weggestopt een cadeau in zich, ervaart Berkhuisen. 'Ik leef zoveel intenser. Alles komt meer binnen, zowel het verdriet als de liefde, de verbinding en de steun die we ervaren. Ik leef nu over de volle bandbreedte.'

CV

- **1969** Geboren op 1 augustus in Delfzijl
 - **1988-1994** Bedrijfskunde, Rijksuniversiteit Groningen
 - **1995-2001** Diverse functies bij P&O Nedlloyd (nu Maersk), waaronder verkoop- en marketingmanager
 - **2001-2002** Master Environmental Management, Vrije Universiteit Amsterdam
 - **2002-2007** Lobbyist natuur- en landbouwbeleid in de EU
 - **2007-2011** Adviseur World Wildlife Fund
 - **2011-2018** Directeur Waddenvereniging
 - **2018-2020** Managing director World Fish Migration Foundation
 - **2020** Zelfstandig adviseur voor natuurvraagstukken, oprichter Earthfulness, mede-oprichter NL2120, mede-initiatiefnemer Walk of Grief
-

Tegenslag

In Tegenslag vertellen ondernemers, bestuurders, politici, sporters en kunstenaars over de dieptepunten in hun loopbaan. En hoe zij die te boven kwamen. Eerdere afleveringen.
